Downloaded from UvA-DARE, the institutional repository of the University of Amsterdam (UvA)
http://dare.uva.nl/document/117300

File ID	117300
Filename	Hoofdstuk 32: Controverse in familie

SOURCE (OR PART OF THE FOLLOWING SOURCE):

Type	Dissertation
Title	Kunst, katoen en kastelen : J.H. van Heek (1873-1957)
Author	W.H. Nijhof
Faculty	Faculty of Humanities
Year	2008
Pages	387

FULL BIBLIOGRAPHIC DETAILS:
http://dare.uva.nl/record/284934

Copyright

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other then for strictly personal, individual use.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (http://dare.uva.nl)

HOOFDSTUK 32

Controverse in de familie

De algemene ontwikkelingen in de textiel gingen ook aan Rigtersbleek niet ongemerkt voorbij. Daarom gaf de directie in het voorjaar van 1951 de Vereenigde Accountantskantoren (VAK) in Almelo opdracht de rationaliteit van de werkmethode bij enkele afdelingen te onderzoeken. Het eerste rapport, van eind 1954, presenteerde voorstellen voor verbetering, op grond waarvan Rigtersbleek verzocht deze nader uit te werken en zo mogelijk in de desbetreffende afdelingen te concretiseren, te beginnen op het kantoor. Maar nader onderzoek leerde dat de kern van de problemen het gebrek was aan wat de rapporteurs noemden 'coördinerende leiding, welke ingesteld is op de eisen van een moderne onderneming'. De onderzoekers stelden het hard en helder: 'Er bestaat een onvoldoende aanpassing van persoon, organisatie en apparatuur aan de structurele wijzigingen, welke zich in uw onderneming sedert 1930/1940 hebben voorgedaan en nog steeds voordoen t.a.v. verkoop, productie en algemeen beheer.'

De zwakke punten lagen in hoofdzaak in de personele sfeer. De meeste directieleden waren te oud om van hen nog te verlangen in de noodzakelijke aanpassingen voorop te gaan. Tussen het oude management en de – toekomstige – opvolgers lag een verschil van meer dan één generatie, waardoor aansluitingsproblemen ontstonden. Daarnaast signaleerde VAK diverse organisatorische problemen. Het advies was op korte termijn ingrijpende veranderingen aan te brengen, voornamelijk in de personele sfeer. Zelfs de kapitaalkrachtigste ondernemingen konden zich niet de weelde veroorloven af te wachten. 'De crisis in de textielindustrie na de "Korea-hausse" heeft duidelijk aangetoond, dat de verliezen de vermogenspositie van een onderneming aanzienlijk en voor langere duur kunnen verslechteren. Men is dan snel op het hellende vlak aangeland.'[1]

Jan van Heek vond in het rapport nuttige aanwijzingen, maar het onderschatte Rigtersbleek wel. 'Er blijft van organisatie en organisatievermogen van de Directie niet al te veel over.' Van Heek vergoelijkte deze conclusie door eraan te herinneren dat Rigtersbleek na de Tweede Wereldoorlog met een achterstand van enkele jaren op andere bedrijven was begonnen, als gevolg van de Duitse bezetting en omdat machines en materialen zijn weggevoerd. Terecht wees het rapport met nadruk op de personele sfeer, waaronder Van Heek verstond: het kiezen van de meest geschikte en bekwame personen voor de verantwoordelijke plaats, de samenwerking van hen met de directeuren en de onderlinge samenwerking van het hoofdpersoneel. Maar hij wierp wel tegen dat de afgelopen jaren diverse bekwame, jongere krachten waren aangetrokken, die geleidelijk het werk van de ouderen moesten overnemen. Zijn voorstel was: kalmpjes aan, dan breekt het lijntje niet, of in zijn woorden: 'Men moet zich er voor hoeden te veel in eens aan te pakken, doch slechts voorloopig slechts enkele dingen eruit, waarover de meeningen overeenstemmen.'[2]

Negentig miljoen meter bedrukte katoentjes

Ondanks alle zorgen gingen ook bij Rigtersbleek de zaken gewoon door. In de zomer van 1954 hield het bedrijf op het fabrieksterrein, dichtbij de weverij, een modeshow 'van japonnen, mantels, blouses en rokken, geconfectioneerd van in ons bedrijf vervaardigde stoffen'. Het bedrijf was ook vertegenwoordigd op de in de zomervakantie gehouden modeshow. *Spil en Spoel*, het maandblad

voor het textielvak, besteedde er in september 1954 ruime aandacht aan. 'Bedrukte katoentjes kan minachtend klinken. Wie echter de gelegenheid heeft aangegrepen om [...] in Enschede te gaan kijken [...] praat wel anders.' Het blad gaf wat cijfers. Per seizoen werden in Nederland, voor het grootste deel in Twente, negentig miljoen meter bedrukte katoen geproduceerd. In vierduizend verschillende dessins kwamen deze stoffen op de markt en er was dus keus te over. ' ....een uiting van een streven om mooie dingen goedkoop te maken...gemaakt van een stof die men tegenwoordig veredelde katoen noemt, doch niets anders is dan de katoen van oudsher, die door inzicht en vakmanschap opgevoerd is tot een bijzondere graad van kwaliteit.' [3]

Jan van Heek was, ondanks dat hij de tachtig was gepasseerd, als gedelegeerd commissaris nog steeds sterk betrokken bij beleid en besluitvorming van Rigtersbleek. Daarbij kwam dat de jongere broers Gerrit Jan en Arnold al bijna een halve eeuw gewend waren naar hun wijze en oudere broer Jan te luisteren; zijn meningen en oordelen waren zwaarwegend en vaak doorslaggevend. Dat bleek ook uit de mededelingen die Arnold van Heek namens de directie op 10 juli 1954 naar de commissarissen van Rigtersbleek stuurde. De voltallige directie had twee dagen geleden met Jan een gesprek gehad over de nieuwbouw van het hoofdkantoor en het VAK-rapport. Alle kantoorafdelingen (boekhouding, technische afdeling, export en binnenland) zouden nu in één kantoorgebouw worden ondergebracht. Gezien de financiële positie van het bedrijf werd slechts één deel van een verbouwingsplan uitgevoerd, namelijk de uitbreiding naar het zuiden. De VAK werd verzocht een voorstel te doen over de modernisering en mechanisering van de administratie, waarbij eenvoud en overzichtelijkheid voorop moesten staan. De directie nam aan, zo besloot de brief, dat deze besluiten de instemming hadden van de commissarissen.[4] Beide vrij belangrijke beslissingen werden dus niet voorgelegd aan de commissarissen, Jan van Heek had vanuit zijn bevoegdheden als gedelegeerd commissaris de plannen immers al goedgekeurd.[5]

Controverse

De drie broers die Rigtersbleek leidden, konden het over het algemeen snel eens worden met elkaar, te meer waar de stem van Jan vaak doorslaggevend was. Maar in het begin van de jaren vijftig kwamen de familieverhoudingen sterk onder druk te staan, toen er een controverse ontstond tussen Gerrit Jan en Arnold enerzijds en Jan aan de andere kant. Jan van Heek had in de Eerste Wereldoorlog, toen zijn drie zonen nog niet waren geboren, zijn gedachten over de toekomst van vooral zijn eventuele zonen op papier gezet. Hij volgde niet de weg van zijn vader Gerrit Jan, die voor al zijn zonen een eigen fabriek wilde. In zijn Beschikkingen en Wenschen, geschreven in 1916, had Van Heek andere ideeën geventileerd, waarin het familistische denken van zijn vader nog doorschemerde, hoewel Rigtersbleek noch familiaal bezit was noch een inkomensbron van het nageslacht.[6] Meer dan veertig jaar later leek hij van mening veranderd, toen hij nadacht over de toekomst van zijn twee jongste zonen. Met name voor Goderd zag hij een directeurszetel bij Rigtersbleek weggelegd.

Goderd stond als jonge twintiger in de oorlog op de zwarte lijst om weggestuurd te worden naar Duitsland en dook daarom regelmatig onder. Na de bevrijding nam hij als vrijwilliger dienst in het Nederlandse leger, werd in Nederland en Engeland opgeleid en vertrok op 9 juni 1947 als officier met zijn bataljon naar Indië. Op 15 januari 1950 keerde Goderd terug naar Nederland. In februari 1951 ontving hij in het Paleis op de Dam in Amsterdam, in aanwezigheid van zijn ouders en zus Anneke, de Bronzen Leeuw. Maar een militaire loopbaan

zag Jan van Heek voor Goderd niet zitten; hij had andere plannen, die meer in het verlengde lagen van zijn opleiding aan de Hogere Textielschool. Bij Rigtersbleek zou hij in de toekomst de enige kunnen zijn, die nog de naam der familie voort droeg binnen het bedrijf.

> 'Slechts wil ik met den meesten nadruk doen uitkomen, dat je niet behoeft op te zien naar een toekomstigen werkkring op Rigtersbleek. Je groeit daar van zelf en geleidelijk in. Allen zijn je welgezind en van aanvang af zul je de vergaderingen van Directie en bedrijfscolleges bijwonen om er stem in te hebben. Als hoofdvoorwaarde wordt karakter en gezond oordeel gevraagd en beide bezit je.'[7]

Vanaf begin 1951 werkte Goderd bij Rigtersbleek, bij verkoop Binnenland, op de administratie, de boekhouding en de exportafdeling. Twee jaar later kon directeur Gerrit Jan weinig positiefs melden over de prestaties van zijn neef. Hij wist niet goed wat hij met Goderd aan moest, diens houding riep binnen het bedrijf veel weerstand op. Goderd dacht dat hij in twee jaar kon bereiken waarvoor een normaal mens twintig jaar nodig had. Ook vond hij bepaalde werkzaamheden minderwaardig. Gerrit Jan was van mening dat de directie ten opzichte van aandeelhouders en arbeiders zo'n grote verantwoordelijkheid droeg, dat zij geen risico's mocht nemen met het aannemen en waarderen van medewerkers.[8]

Goderd, bijna dertig, enkele maanden geleden getrouwd met Louise Boom, wilde eigenlijk ander werk bij Rigtersbleek. Jan wees zijn zoon er op, dat hij geen goede indruk maakte als hij de directie om een andere baan vroeg. Misschien was nog onvoldoende tot hem doorgedrongen dat de weg die naar een verantwoordelijke functie leidt, bij Rigtersbleek of elders, dikwijls niet gemakkelijk is. Jan maakte hem duidelijk dat hij zeer teleurgesteld zou zijn, wanneer Goderd de kansen die Rigtersbleek hem bood, voorbij liet gaan.[9] Medio november 1954 moest Gerrit Jan echter vaststellen dat Goderd niet geschikt was voor onderdirecteur of directeur; hij zou zich tevreden moeten stellen met een ondergeschikte baan.[10]

Het directiestandpunt viel volkomen verkeerd bij Jan van Heek, die van mening was dat er desondanks voor Goderd plaats was in de directie. Daarmee stond hij lijnrecht tegenover zijn broers Gerrit Jan en Arnold. In de vergadering van commissarissen en directie op 2 december 1954 kwam de controverse helder op tafel. Gedelegeerd commissaris Jan van Heek meende dat het in deze zaak ging om de vraag of er in de toekomst een Van Heek in de directie van Rigtersbleek zou komen en blijven. Gerrit Jan hield stug vast aan zijn visie: 'Nemen we Goderd in de directie en gaat hij rare dingen doen, dan gaat dat ten koste van Rigtersbleek.' Arnold meende dat zijn broer Jan niet voldoende besefte welke eisen er tegenwoordig aan de leiding van een groot bedrijf werden gesteld.[11] Na het nodige overleg viel tenslotte het directiebesluit Goderd niet in de directie op te nemen.

Jan van Heek had de strijd verloren. De kwestie had hem de afgelopen maanden veel slapeloze uren bezorgd.[12] 'Als een nachtmerrie word ik vervolgd door het vraagstuk der toekomst van Rigtersbleek en de daarmee in nauw verband staande verhouding in de familie Van Heek in haar geheel.'[13] Het gebeurde had uiteraard consequenties. De verhouding tussen Jan en zijn jongste broers was bekoeld. Jan vond ook dat Arnold en Welmoet op 17 september 1955 beter niet aanwezig konden zijn bij het huwelijksmaal van zijn jongste zoon Arnold, die trouwde met Irène Henriëtte de Fremery, om complicaties in de familiekring te voorkomen. Het conflict wierp volgens hem een donkere schaduw over het huwelijk.[14]

De toekomst van Goderd bleef Jan van Heek bezig houden. Hij wilde hem 'eenigszins in mijn nabijheid houden om hem geschikt te maken voor een deel van mijn levenswerk', liet hij

Kroese, hoofddirecteur van de Twentsche Bank, weten. Hij dacht in eerste instantie aan een plaats in het college van regenten van de Stichting Edwina van Heek en ook aan een commissariaat bij Van Heek & Co., een gedachte die hij enkele jaren geleden ook al had geopperd. Tussen die twee functies zag hij een samenhang, omdat hij president-commissaris was van Van Heek & Co. en voorzitter van het regentencollege van de stichting die bovendien 'de grootste belanghebbende' was in het bedrijf. Jan van Heek wilde dat Goderd zich voorbereidde op deze functies. Hij stelde voor dat zijn zoon gedurende bijvoorbeeld twee jaar ging werken bij één van de Nederlandse banken.[15] Op 1 januari 1956 trad Goderd in dienst van de Twentsche Bank op de incassoafdeling van het kantoor in Zeist. Het was de start van een loopbaan van bijna dertig jaar in het bankwezen. Gedurende een reeks van jaren was Goderd van Heek lid van het college van regenten van de Stichting Edwina van Heek.

Procuratie voor Arnold

Toch werkte er tot 1964 een Van Heek bij Rigtersbleek: Jan's jongste zoon Arnold, die procuratie had voor de technische dienst van de fabriek. Arnold was iemand die liever met de handen dan met het hoofd werkte: 'Ik was geen studiehoofd.'[16] Zijn lagere schooljaren op de Enschedese Schoolvereniging sloot hij in de zomer van 1940 af. In de eerste oorlogsjaren volgde Arnold de hbs-b-opleiding van Het Enschedees Lyceum. Zijn schoolresultaten waren matig. In augustus 1945 bespraken Arnold en zijn vader en moeder wat er moest gebeuren. Ze werden het er over eens dat het beter zou zijn wanneer Arnold zijn opleiding ergens anders zou afmaken. Er was een plaats voor hem in de vierde klas van het internaat van het Christelijk Lyceum in Zeist.[17]

Na zijn eindexamen werd Arnold begin juli 1947 geplaatst bij de officiersopleiding van de Veldartillerie in Deventer.[18] Zijn 'kwajongensachige optreden' was de reden dat Arnold zijn studie aan de KMA in Breda niet kon afmaken, ook al was hij volgens overste Lawick van Pabst een 'aardige beleefde jongen, sportief, echter nonchalant.' Arnold kon goed met zijn kameraden overweg, hij genoot gezag, had een uitstekend verstand en een goed uithoudingsvermogen, maar het was beter dat hij de studie opgaf. Gerrit Jan wilde Arnold een kans geven bij Rigtersbleek, maar hij moest onderaan de trap beginnen, als gewoon arbeider, dat wilde Jan's zoon trouwens zelf ook.[19]

> 'Ik wilde het textielvak van de grond af leren. Ik kreeg een overall aan en heb allerlei werk gedaan, bankwerken, lassen. Langzaam ben ik in de hiërarchie omhoog geklauterd, wel een beetje geholpen door mijn naam en omdat ik de zoon was van de vroegere directeur. Natuurlijk had ik liever mijn vader als rentmeester van Huis Bergh willen opvolgen, net als Goderd, maar die plaats was voor de oudste zoon, voor Jan dus.'[20]

Zoals al decennialang de gewoonte was in het Twentse textielwereldje liepen de zonen van textielfabrikanten die het vak in wilden, stage in Lancashire. Ook Arnold keek in 1952 gedurende twee maanden rond in diverse fabrieken en sprak er met vele Engelse vakmensen. In het voorjaar van 1953 had Gerrit Jan positieve berichten. Voor Arnold zag hij een toekomst bij Rigtersbleek. Wanneer hij goed in toom werd gehouden en opgevoed, kon Arnold een goede kracht voor het bedrijf worden en het waarschijnlijk ver brengen. Arnold voelde zich op Rigtersbleek thuis, met name in de technische hoek: de spinnerij, het krachtbedrijf en de reparatiewerkplaats. 'Hij kan goed met het fabriekspersoneel omgaan [...], is zeer pienter en bevattelijk voor nieuwe indrukken.' Soms liep Arnold volgens Gerrit Jan te hard van stapel, dan

moest hij geremd worden, en soms ook aangespoord worden als hij niet serieus genoeg was, maar dat viel een jongen van zijn leeftijd niet kwalijk te nemen. Hij werkte uitstekend samen met zijn collega's.[21]

Op voorstel van Gerrit Jan volgde Arnold in het najaar van 1954 een stage bij Nijma in Nijmegen, voor een aanvullende technische opleiding in deze kunstzijdefabriek. Jan van Heek, commissaris van Nijma, was blij met deze kans die zijn jongste zoon kreeg. Arnold moest voortdurend verslag uitbrengen en zijn rapporten over de verschillende afdelingen van Nijma, waar hij achtereenvolgens werkte, gaven volgens Jan blijk van een gezonde kijk op de dingen.[22] Omdat Arnold was voorbestemd binnen het bedrijf het hoofd van de elektrotechnische afdeling op te volgen, liep hij in het voorjaar van 1956 twee maanden als volontair mee bij Hazemeyer in Hengelo. Op 15 oktober 1956 kon Gerrit Jan, die Arnold de afgelopen jaren had gestimuleerd en soms aan de hand genomen, zijn broer Jan een verheugende mededeling doen: 'De kogel is thans door de kerk! De jongelui Arnold en Hendrik Jan Zeggelt zullen ingang volgende week Maandag de directievergaderingen van Rigtersbleek bijwonen.'[23] Een half jaar later kreeg Arnold procuratie voor de technische dienst. Nadat Jan's broers Gerrit Jan en Arnold in de daarop volgende jaren afscheid hadden genomen als directeur, was zoon Arnold tot zijn vertrek in 1964 de enige Van Heek bij Rigtersbleek. Jan van Heek's wens was toch in vervulling gegaan: vanaf de start van Rigtersbleek heeft er een Van Heek in een leidinggevende functie bij Rigtersbleek gewerkt, al was hij geen directeur.

Ernstige moeilijkheden

In het voorjaar van 1955 meende Jan van Heek, 82 jaar, dat de tijd gekomen was 'een verderen stap te doen op den weg mijner terugtrekking'. Hij zag met voldoening terug op de lange reeks van jaren waarin hij het voorrecht had gehad mee te mogen werken aan de opbouw van het bedrijf. Maar loslaten kon hij de Bleek niet, hij wilde het commissariaat nog niet opgeven, maar wel met ingang van 1 januari 1955, met terugwerkende kracht dus, afstand doen van zijn tantième en de andere inkomsten die hij genoot als gedelegeerd commissaris. Dat geld zou kunnen worden besteed voor de versterking van de NV, of voor een winstdeling voor verdienstelijke medewerkers, of anderszins.[24]

Tot het laatst toe bleef Jan van Heek vertrouwen houden in de toekomst van de textiel en van Rigtersbleek. De werkelijke problemen bij Rigtersbleek weigerde hij onder ogen te zien. Sedert 1954 waren de bedrijfsresultaten van Rigtersbleek negatief. Accountants achtten lonende exploitatie niet mogelijk, de machines waren verouderd. De financiële positie van Rigtersbleek was zo zwak dat voor de noodzakelijke investeringen nieuw vermogen zou moeten worden aangetrokken, wat gezien de ongunstige vooruitzichten van dat moment niet gemakkelijk was. Het vroeg zeker vier tot vijf jaar voordat het bedrijf weer een rendabele basis had.[25] Het accountantsrapport maakte duidelijk dat Rigtersbleek het niet alleen kon redden. Rigtersbleek. Zeven jaar later, op 4 april 1967, nadat Rigtersbleek en Van Heek & Co. met enige andere textielondernemingen in de houdstermaatschappij Van Heek & Co. waren samengegaan, viel het doek voor Rigtersbleek.

Terugkijkend op de ontwikkelingen van de drie Van Heekbedrijven waarin Jan van Heek in die jaren als president-commissaris van Van Heek & Co., gedelegeerd commissaris van Rigtersbleek en commissaris van de Boekelosche Stoombleekerij een dominante rol speelde en zijn woord vaak wet was, kunnen we de gedachte niet van ons afzetten dat Jan van Heek's eigenzinnigheid en conservatieve opvattingen over bedrijfsvoering vrijwel elke verandering hebben tegengehouden. Henk van Heek was een roepende in de woestijn

gebleven, samenwerking tussen de drie ondernemingen was onbespreekbaar geweest, er zouden zoals altijd wel betere tijden komen. Jan van Heek durfde of wilde het voorbeeld van Nijverdal-Ten Cate niet te volgen. Samenwerking en concentratie waren volgens W.T. Kroese en zijn leermeester prof. Wisselink immers de beste remedie in die jaren. Van de ondernemers werd verwacht, dat zij in deze periode van aanpassing leiding gaven en de durf moesten opbrengen met verouderde productiemethoden te breken en in deze fase van inkrimping tegelijkertijd het apparaat te moderniseren.[26] Deze ideeën redden uiteindelijk Nijverdal-Ten Cate.

Maar Jan van Heek hield star vast aan zijn eigen koers, waarbij hij werd geleid door een veel te optimistische kijk op de ontwikkelingen in de textielindustrie. Structuuraanpassingen, productdifferentiatie en eigentijds management waren niet aan de orde. Hij verweet de leiding van de Boekelosche Stoombleekerij dat ze de traditionele mentaliteit van het bedrijf aantastten en dat vertrouwde werkwijzen moesten wijken voor een meer op wetenschappelijke leest geschoeide vernieuwingen. Maar juist daardoor kon BSB, en ook door sterk te moderniseren, door innovatieve productaanpassingen en samenwerking te zoeken in joint ventures nog vele jaren zelfstandig overleven, tot het in 1965 werd overgenomen door Unilever en er een einde kwam aan de zelfstandigheid van het Boekelose bedrijf.

Jan van Heek's behoudende opvattingen stonden een langer voortbestaan van Van Heek & Co. en Rigtersbleek in de weg, door niet tijdig de juiste besluiten te entameren en de adviezen van externe deskundigen in de wind te slaan. Mede hierdoor verbleekte de glorie van de Enschedese textielindustrie, waarvan Jan van Heek lange tijd de invloedrijke voorman en voorvechter was, vanaf het begin van de jaren vijftig. Overigens moesten vrijwel alle andere textielfabrieken de volgende tien jaren de poorten sluiten.[27] De enige die het redde was Nijverdal-Ten Cate, dat als TenCate nog steeds voortleeft als producent en leverancier van hoogwaardig textiel. Enschede, ooit een welvarende, nijvere industriestad, verviel in armoede en werkloosheid, de leegstaande fabrieken waren de naargeestige getuigen. De stad is deze slag nooit te boven gekomen. Enschede is nog steeds een arme stad.

NOTEN

[1] Brief van de Vereenigde Accountantskantoren aan de directie van Rigtersbleek, d.d. 26 mei 1954. AJH, 30.
[2] Vertrouwelijke brief van J.H. van Heek aan de medecommissarissen en directieleden van Rigtersbleek, d.d. 3 juni 1954. AJH, 30.
[3] *Oud-Enschede in 175 foto's*, Enschede, 2003, nummer 140.
[4] Brief van A.H. van Heek namens de directie van Rigtersbleek aan de commissarissen van Rigtersbleek, d.d. 10 juli 1954, AJH, 29.
[5] Brief van J.H. van Heek aan de directie van Rigtersbleek, d.d. 10 juni 1954. AJH, 29.
[6] Zie hoofdstuk 17.
[7] Brief van J.H. van Heek aan G. van Heek, d.d. Kerstmis 1947. AJH, 161.
[8] Brief van G.J. van Heek jr. aan J.H. van Heek, d.d. 30 maart 1953. AJH, 161.
[9] Brief van J.H. van Heek aan G. van Heek, d.d. 31 maart 1953. AJH, 161.
[10] Rapport van G.J. van Heek jr. over de positie van G. van Heek, d.d. 19 november 1954. AJH, 161.
[11] Verslag van de vergadering van commissarissen en directie van Rigtersbleek op 2 december 1954. AJH, 161.
[12] Brief van J.H. van Heek aan schoonzoon Ben ter Kuile, d.d. 10 februari 1955. AJH, 161.
[13] Vertrouwelijke brief van J.H. van Heek aan G.J. van Heek jr., H.A.M. Kroese en mr. R.O.H.F. Werdmüller von Elgg, d.d. 9 maart 1955. AJH, 161.
[14] Brief van J.H. van Heek aan A.H. van Heek, d.d. 14 september 1955. AJH, 161.
[15] Brief van J.H. van Heek aan H.A.M. Kroese, d.d. 28 september 1955. AJH, 161.
[16] Gesprek met A.A.W. van Heek op 4 september 2006.
[17] Notitie van J.H. van Heek, ongedateerd. AJH, 161.
[18] Dagboek 17.
[19] Brief van J.H. van Heek aan G.J. van Heek jr., d.d. 7 maart 1950. AJH, 161.
[20] Gesprek met A.A.W. van Heek op 4 september 2006.
[21] Brief van G.J. van Heek jr. aan J.H. van Heek, d.d. 30 maart 1953. AJH, 61.
[22] Vertrouwelijke brief van J.H. van Heek aan G.J. van Heek jr., H.A.M. Kroese en mr. R.O.H.F. Werdmüller von Elgg, d.d. 9 maart 1955. AJH, 161.
[23] Brief van G.J. van Heek jr. aan J.H. van Heek, d.d. 15 oktober 1956. AJH, 161.
[24] Brief van J.H. van Heek aan de commissarissen en directie van Rigtersbleek, d.d. 5 maart 1955. AJH, 161.
[25] Taxatierapport van R.N. Afman, rijksaccountant te Almelo, H.G. Hootsen, accountant te Almelo en H.J. Ribbink, accountant te Hengelo, d.d. 1 juli 1957.
[26] W.T. Kroese, *De Westeuropese Katoenindustrie in de kentering der tijden*, bijlage bij *Economisch-Statistische Berichten* van 25 september 1957.
[27] A.L. van Schelven, *Onderneming en familisme*. *Opkomst, bloei en neergang van de textielonderneming Van Heek & Co. te Enschede*, Leiden, 1984. Vóór de ontbinding van de vennootschap brachten aandeelhouders in de *Stichting Textielgedenkboek* de gelden bijeen, waaruit de uitgave van het boek van Van Schelven werd bekostigd.